

Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Δανία. Το VIAUC και η συνεργασία με το ΤΕΙ Κρήτης

του Δρ. Ανδρέα Βλησίδη

Το Τμήμα Εφαρμοσμένων Πληροφορικής και Πολυμέσων (ΕΠΠ), σε συνεργασία με το Fachhochschule (FH) - Düsseldorf Γερμανίας, Τμήματα Ηλεκτρολογίας και Πολυμέσων και το Τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών του «University of Applied Sciences VIAUC» Δανίας, σχεδίασαν και πραγματοποίησαν Ευρωπαϊκό Θερινό Σχολείο (European Summer School) με τίτλο: «Telecommunications and Multimedia Technologies», τη χρονική περίοδο Δευτέρα 01.08.11 έως και την Παρασκευή 12.08.11 (www.epp.teiher.gr/summer-school).

Συμμετείχαν 30 φοιτητές από 9 συνεργαζόμενα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (9 από το ΕΠΠ) και 12 καθηγητές.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής μου στην Δανία, αλλά και από άλλες επισκέψεις μου, είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ, να συζητήσω και να συλλέξω πληροφορίες για το Εκπαιδευτικό σύστημα της Δανίας, την οργάνωση των Προγραμμάτων σπουδών, τη συνεργασία - σύνδεση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την παραγωγή, καθώς και κοινωνικά θέματα.

Konstantin Lassithiotaki

Γιάννης Καλιακάτσος

Όλα αυτά που αναφέρονται στη συνέχεια, είναι περίληψη των συζητήσεων που είχα με τον Αντιπρύτανη και Διευθυντή του «School of Technology and Business», Konstantin Lassithiotaki (κατάγεται από το Ηράκλειο), με συναδέλφους και φοιτητές από το VIAUC. Τον Μάιο 2011, είχαμε επισκεφθεί με τον συνάδελφο Γ. Καλιακάτσο το VIAUC και συγκεντρώσαμε πληροφοριακό υλικό που παρατίθεται στην παρακάτω αναφορά.

Το Σύστημα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Δανίας

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Δανία περιλαμβάνει τους τομείς:

1. **τον πανεπιστημιακό τομέα**, ο οποίος προσφέρει προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών και έρευνας
  2. **τον τομέα με τα Πανεπιστημιακά Κολλέγια (University Colleges - UC)**, τα οποία έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν προπτυχιακές σπουδές και μεταπτυχιακά σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια (κάτι ανάλογο με ΤΕΙ). Δεν έχουν τη δυνατότητα για διδακτορικές σπουδές. Στον τομέα αυτό ανήκουν και τα επαγγελματικά (professional) προγράμματα και προγράμματα προσαρμοσμένα σε επιχειρηματική εκπαίδευση (κάτι ανάλογο με ΙΕΚ)
- Τα περισσότερα προγράμματα σπουδών, καθώς και ένας μεγάλος αριθμός μεταπτυχιακών προγραμμάτων προσφέρονται στην Αγγλική γλώσσα.

Το εκπαιδευτικό σύστημα Δανίας εποπτεύεται από τρία Υπουργεία.

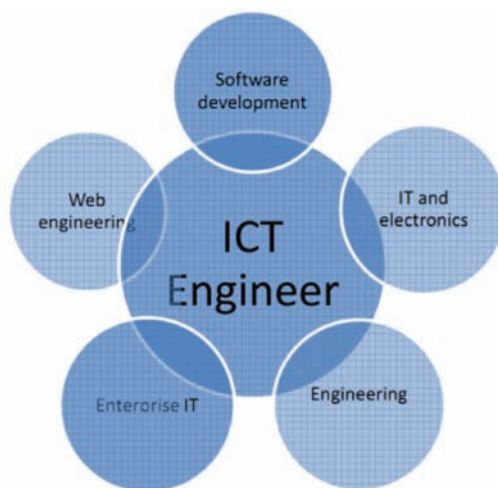
- A) το Υπουργείο Τεχνολογίας και Έρευνας που εποπτεύει τα Πανεπιστήμια και τα Ερευνητικά Ιδρύματα. Τα πτυχία που απονέμονται είναι BSC/BA των 180 ECTS και πάνω
- B) το Υπουργείο Παιδείας που εποπτεύει τα University Colleges και professional Bachelors programs των 180 – 240 ECTS
- Γ) το υπουργείο Καλών τεχνών, στο οποίο ανήκουν και οι αρχιτεκτονικές σχολές.

Τα υπουργεία δρουν ανταγωνιστικά μεταξύ τους. Π.χ δεν είναι θετικά σε συγχωνεύσεις και ιδιαίτερα τον τομέα Α με τον Β τομέα και είναι διακριτή η πολιτική και η ακαδημαϊκή τους οργάνωση. Η πρόσβαση στους παραπάνω τομείς εκπαίδευσης, γίνεται χωρίς εξετάσεις, απλά με μια αίτηση εγγραφής του απόφοιτου λυκείου και μετά από αξιολόγηση μαθημάτων (Μαθηματικά, Φυσική κ.α) και Αγγλικής γλώσσας γίνεται η αποδοχή του ενδιαφερόμενου από κάποιο Τμήμα. Η φοίτηση είναι δωρεάν και επιπλέον κάθε Δανός φοιτητής που είναι ακαδημαϊκά ενήμερος έχει ένα μηνιαίο επίδομα των 800€. Με αυτό το επίδομα, καλύπτονται οι ανάγκες στέγασης, συγγράμματα, πάσο κ.α. Οι βιβλιοθήκες λειτουργούν δανειστικά, ενώ προτείνονται από τους διδάσκοντες και τίτλοι ηλεκτρονικών συγγραμμάτων. Οι φοιτητικές εστίες ανήκουν σε ειδικό φορέα και έχουν την υποχρέωση εξυπηρέτησης **όλων** των φοιτητών. Ειδικά στο VIAUC μου έχει κάνει εντύπωση η προγραμματισμένη κατασκευή και ολοκλήρωση κτιρίων και η οργάνωση λειτουργίας τους. Προηγείται η κατασκευή κτιρίων και ακολουθεί η παράδοση σε νέα Τμήματα και σε νέους φοιτητές.

Θα αναφερθώ στη συνέχεια στον τομέα εκπαίδευσης Β, σε εκείνα τα εκπαιδευτικά Ιδρύματα που ανήκουν τα University College's ή τα University of Applied Sciences, κάτι αντίστοιχο με τα δικά μας TEI.

Το Πρόγραμμα ICT (Information and Communication Technologies)

Το τμήμα Εφαρμοσμένων Πληροφορικής και Πολυμέσων έχει συνεργασία με το Τμήμα ICT (Information and Communication Technologies) του *School of Technology and Business* του VIAUC, στην πόλη Horsens στη Δανία. Διευθυντής της Σχολής είναι ο Dr.Eng. Konstantin Lassithiotakis. Η επιλογή του στη θέση αυτή έγινε μετά από ανοικτή προκήρυξη του Συμβουλίου διοίκησης, συμμετείχαν 15 ενδιαφερόμενοι (εκπαιδευτικοί, manager εταιριών, πολιτικοί). Οι προϊστάμενοι προγραμμάτων σπουδών και οι διευθυντές σχολών, επιλέγονται μετά από ανοικτή προκήρυξη, που συμμετέχουν και όσοι εκπαιδευτικοί ενδιαφέρονται. Η δι-

οίκηση του VIAUC είναι κάτι παρόμοιο με αυτά που αναφέρονται στο νέο νομοσχέδιο για τα Ελληνικά ΑΕΙ. Συμμετέχουν ακόμη στη διοίκηση εκπρόσωποι παραγωγικών τάξεων, επιμελητηρίων κ.λ.π

Το πρόγραμμα σπουδών του ICT έχει πολλά κοινά με το πρόγραμμα σπουδών του ΕΠΠ. Το δίπλωμα που χορηγείται είναι Bachelor με διάρκεια 3.5 χρόνια και 210 ECTS με εξάμηνη πρακτική άσκηση.

Το πρόγραμμα μαθημάτων είναι οργανωμένο σε ετήσια βάση, σε 13 εβδομάδες ανά εξάμηνο. Η παρακολούθηση δεν είναι υποχρεωτική, αλλά είναι αδιανόητο από

φοιτητές να μη συμμετέχουν στα μαθήματα. Παρατήρησα στο πρόγραμμα σπουδών ότι δεν υπάρχουν πολλές ώρες στα μαθήματα γενικής υποδομής Μαθηματικών και Φυσικής. Ώρες των μαθημάτων αυτών είναι ενταγμένες στα μαθήματα ειδικότητας και κατεύθυνσης, με περισσότερες ώρες/εβδομάδα. Κάθε εξάμηνο έχει 25-30 ECTS. Κάθε μάθημα έχει τις δικές του εργασίες (project) και υπάρχει ακόμη το final project του εξαμήνου, που πρέπει να περάσουν οι φοιτητές για να πάνε στο επόμενο εξάμηνο. Το final project περιέχει εκπαιδευτικό υλικό του εξαμήνου που διανύθηκε. Εάν δε συμπληρωθούν 100 τουλάχιστον ECTS, δεν μπορεί ο φοιτητής να

διδασκαλίας, ενιαία γραφεία καθηγητών, ενώ πολλά άλλα γραφεία ορόφων ενοικιάζονται σε εταιρείες σχεδίασης και ανάπτυξης προϊόντων υψηλής τεχνολογίας και εφαρμογών. Στους χώρους αυτούς, γίνονται συναντήσεις από τις εταιρείες (meetings) για την παρουσίαση νέων προϊόντων ή ανάδειξης project και προβλημάτων και είναι επιθυμητή η συνεργασία καθηγητών και φοιτητών της σχολής. Όλοι οι φοιτητές διαθέτουν τον ελεύθερο χρόνο τους, συμμετέχοντας σε αυτές τις εκδηλώσεις, με ευνότητα τα θετικά αποτελέσματα. Αυτό ανταποκρίνεται και στην οδηγία/προτροπή του υπουργείου Παιδείας προς τα τμήματα, για την «άμεση σύνδεση με την παραγωγή». Τα

Το κτίριο "Vitus Bering Innovation Park"

κάνει την Πρακτική άσκηση. Εάν ακόμη δε συμπληρωθεί ένας καθορισμένος αριθμός μονάδων ECTS από ένα φοιτητή, προτείνεται να παρακολουθήσει άλλο Τμήμα ή και να διαγραφεί. Η εξέταση γίνεται προφορικά ή γραπτά ή και τα δυο, από επιτροπή καθηγητών, του μαθήματος και ενός εξωτερικού συνεργάτη, από λίστα που υπάρχει στο Υπουργείο, μετά από προκήρυξη.

Σύνδεση του VIAUC με την παραγωγή

Εδώ και 2 χρόνια έχει δοθεί προς χρήση πενταόροφο κτίριο 8000 m² με την ονομασία Vitus Bering Innovation Park. Στο κτίριο αυτό, κάθε τμήμα διαθέτει τον δικό του όροφο, με σύγχρονες αίθουσες

προγράμματα σπουδών ανανεώνονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα, ακολουθώντας τις μελλοντικές εξελίξεις στην παραγωγή, ενώ όλοι οι φοιτητές κάνουν υποχρεωτικά την πρακτική τους άσκηση σε εταιρίες εφαρμογής και στην παραγωγή. Η χρηματοδότηση του κτιρίου έγινε κατά 65% από το VIAUC και κατά 35% από την εταιρία παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας της Περιφέρειας.

Η περιοχή γύρω από το Horsens έχει κυρηχθεί κέντρο ανάπτυξης νέων Τεχνολογιών, με υποστήριξη και χρηματοδότηση από το κράτος και την υποχρέωση του VIAUC να έχει άμεση συνεργασία με τις εγκατεστημένες εταιρείες εκεί.

Το εκπαιδευτικό προσωπικό

- Το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι ενταγμένο σε τρεις βαθμίδες, με διαφορετικό μισθό (ανάλογα προσόντων και ανάθεσης διοικητικής θέσης), αλλά με καθορισμένο συνολικό ετήσιο ωράριο απασχόλησης (1650 ώρες για όλους τους δημόσιους υπαλλήλους), που περιέχει ώρες διδασκαλίας (1 ώρα αντιστοιχεί σε 2.5 - 3 ώρες), ανάθεση εργασιών (project), συνεργασία με φοιτητές, συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα και άλλες εργασίες του τμήματος ή της Σχολής. Π.χ. η συμμετοχή σε Ερευνητικό πρόγραμμα υπολογίζεται στις ώρες απασχόλησης του και ανάλογα συμπληρώνει το ωράριό του ή αμείβεται υπερωριακά.

Το εκπαιδευτικό προσωπικό, βρίσκεται σχεδόν κάθε ημέρα στην Σχολή από 8.15 π.μ. ως 17.00 μ.μ.. Κάθε ημέρα στις 12.00 π.μ., υπάρχει ημίωρη παύση για εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό και συνάντηση στο εστιατόριο του προσωπικού. Η πρόσληψη εκπαιδευτικού προσωπικού γίνεται με τη διαδικασία που ακολουθείται και στο ΤΕΙ. Εντύπωση όμως, μου έκανε το γεγονός ότι επρόκειτο να γίνει πρόσληψη εκπαιδευτικού, μηχανικού, υπεύθυνου σε εταιρεία, χωρίς διδακτορικό αλλά με εμπειρία περισσότερο από πέντε χρόνια. Πέντε χρόνια και πάνω ως manager, ισοδυναμεί με διδακτορικό τίτλο, και για λόγους ανταγωνισμού, μπορεί να πάρει και μεγαλύτερο μισθό!!!! Είναι, όπως μου είπαν, ο κανόνας ανταγωνισμού μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, που καθορίζεται με ένα «έπιδωμα βιογραφικού», όπως λέγεται, και αφορά τον αρχικό μισθό ανάλογα με τα προσόντα και τη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, λαμβάνει ένα πρόσθετο bonus αν πετύχει τους στόχους που έχει υπογράψει στο συμβόλαιό του. Π.χ. αν φέρει χρηματοδοτούμενα προγράμματα ή αν δημοσιεύσει εργα-

σίες σε σημαντικά περιοδικά ή αν βγάλει μία πατέντα κλπ. Τα bonus δίνονται από τα πρόσθετα έσοδα του Ιδρύματος (π.χ. από χορηγίες, εκμετάλλευση πατεντών, ερευνητικά προγράμματα, παροχές υπηρεσιών προς τρίτους κλπ).

- Προσφέρονται δυο κατηγορίες προγραμμάτων σπουδών:

1. Full degree programs και

2. Exchange programs για φοιτητές

ERASMUS από άλλα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα εξωτερικού. Οι φοιτητές από χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν πληρώνουν δίδακτρα.

Τα προγράμματα σπουδών είναι ευέλικτα. Γίνονται αλλαγές και προσαρμογές σε μελλοντικές ανάγκες και ανάγκες της βιομηχανικής παραγωγής. Η Συνεργασία με τις παραγωγικές μονάδες είναι συνεχής και επιβεβλημένη από το εποπτεύον υπουργείο. Σε αυτό, σημαντική είναι η προσφορά του Vitus Bering Innovation Park. Οι νεαροί Δανοί, δεν ενδιαφέρονται για σπουδές στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση αν και η εισαγωγή τους γίνεται χωρίς εξετάσεις. Το ποσοστό συμμετοχής αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι μικρό, περίπου το 45% αυτών που αποφοιτούν. Αυτό, διότι δεν επικρατεί η Ελληνική νοοτροπία και ακόμη γιατί η εύρεση εργασίας είναι ευκολότερη με 2% ανεργία στις τάξεις των μηχανικών. Αυτό, έχει σαν αποτέλεσμα τα τμήματα να είναι ολιγομελή (20-30 φοιτητές), με ένα ποσοστό 40 - 50% να είναι ξένοι ή φοιτητές ERASMUS. Όλα τα μαθήματα γίνονται στην Αγγλική γλώσσα. Σήμερα είναι το μεγαλύτερο και καλύτερο University College στη Δανία και βάζει τα στάνταρ για τη νομοθεσία που θα διέπει τη μελλοντική ανάπτυξη του.

- Το VIAUC είναι νέο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα που προήλθε από τη συνένωση άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της περιφέρειας central Judland. <http://www.viauc.dk>

viauc.com. Έχει την έδρα του στο Aarhus και εγκαταστάσεις στις πόλεις, Aarhus, Randers, Horsens, Herning, Silkeborg, Viborg, και Holstebro.

Έχει 17.000 φοιτητές, 35 Bachelor Programms, ενώ έχει ξεκινήσει τη σχεδίαση αυτοτελών Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών. Συμμετέχει όμως σε άλλα Μεταπτυχιακά Προγράμματα που γίνονται από Πανεπιστήμια του εσωτερικού ή εξωτερικού.

Πολύ θετική και αποτελεσματική είναι η συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Aarhus,

και την αποκατάσταση των πτυχιούχων. Όλες αυτές οι πληροφορίες, προέρχονται από on line βάση δεδομένων που είναι καταχωρημένα τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και το εποπτεύον υπουργείο. Σε ερώτηση, αν αυτό οδηγούσε σε υποβιβασμό των σπουδών, η απάντηση ήταν αρνητική, διότι υπάρχει διαρκής εσωτερική αξιολόγηση και αξιολόγηση από τη συνεργασία με τις επιχειρήσεις. Η εσωτερική κατανομή των χρημάτων γίνεται με τις παραπάνω προϋποθέσεις και στα προγράμματα του engineering το ποσό αυτό είναι 40.000 DKK ανά φοιτητή (περίπου 5400 €). Τόσο το

Πανεπιστήμιο, όσο και το Τμήμα, είναι «υποχρεωμένο» να εξασφαλίζει πόρους από συνεργασίες με επιχειρήσεις. Η κυβέρνηση της Δανίας για λόγους προληπτικούς και οικονομικής πολιτικής, προχωρεί από το 2012 σε περικοπές των κονδυλίων προς τα Πανεπιστήμια κατά 5%. Σε προγραμματισμένη συζήτηση για ανάπτυξη κοινού project, ζητήθηκε η συμμετοχή εταιρειών της περιοχής που έχουν σχέση

30 km από το VIAUC. Τα διδακτορικά είναι θέμα Πανεπιστημίων. Έχει ερευνητικές υποδομές και συνεργασίες με εταιρίες και πανεπιστήμια εσωτερικού και εξωτερικού. Χρηματοδοτήσεις, γίνονται από το υπουργείο Παιδείας, εταιρείες, φορείς, από το Vitus Bering Innovation Park κ.α.

Η χρηματοδότηση στο VIA και η κατανομή του προϋπολογισμού

Η χρηματοδότηση από τα υπουργεία, γίνεται με βάση τα ECTS επιτυχίας στις εξετάσεις, τον συνολικό αριθμό πτυχίων/έτος

με το γνωστικό αντικείμενο του project. Στο τέλος του εαρινού εξαμήνου, ο κάθε επικεφαλής προγράμματος σπουδών, κάνει έναν προϋπολογισμό εσόδων. Από αυτά αφαιρούνται τα κοινά έξοδα και το υπόλοιπο δίνεται στο πρόγραμμα για τις ανάγκες του. Ο Επικεφαλής του προγράμματος κατανέμει το ποσό αυτό στα διάφορα εργαστήρια του τμήματος σύμφωνα με τις ανάγκες των εργαστηρίων και τις δυνατότητες του προϋπολογισμού.

Όπως είναι φυσικό, μεγάλο ποσοστό του προϋπολογισμού αφορά τη μισθοδοσία του

Εκπαιδευτικού Προσωπικού. Η πρόσληψη, η απόλυση, η ανάθεση μαθημάτων, η ανάθεση διοικητικών εργασιών κλπ είναι στη δικαιοδοσία του Επικεφαλής του προγράμματος, ο οποίος αξιολογείται για τα αποτελέσματα της δουλειάς του στο τέλος της θητείας του.

Στη Δανία, όπως και στις άλλες Σκανδιναβικές χώρες, το ποσοστό των δημοσίων υπαλλήλων είναι μεγαλύτερο από αυτό της Ελλάδας. Αιτιολογείται από το γεγονός ότι οι δημόσιοι φορείς και οι παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες είναι μεγαλύτερου επιπέδου από ό,τι στην Ελλάδα. Π.χ κάθε πολίτης/δημότης έχει κάρτα από το Δήμο με ονομαστικό γιατρό και υψηλού επιπέδου κοινωνικές παροχές, στην υγεία, σε παιδικούς σταθμούς και νηπιαγωγεία, στην εκπαίδευση, στα μέσα μαζικής μεταφοράς, κ.α. Το ΦΠΑ είναι 25% και το κόστος ζωής λίγο ψηλότερο από το δικό μας. Η Δανία είναι όπως λέγεται «η χώρα με τους πιο χαρούμενους και χωρίς προβλήματα πολίτες». Επισκεφτείτε και εσείς την Δανία για τα συμπεράσματά σας.

Τελευταία πληροφόρηση

Η Δανία είχε εκλογές στις 15 Σεπτεμβρίου 2011, όπου σχηματίσθηκε καινούργια ομοσπονδιακή κυβέρνηση με τρία κεντρώα και σοσιαλιστικά κόμματα. Η καινούργια κυβέρνηση άλλαξε τα υπουργεία σε σημαντικό βαθμό για την εκπαίδευση. Όλα τα τριτοβάθμια ιδρύματα, (δηλ. και αυτά που πριν τις εκλογές ανήκαν στο Υπουργείο Παιδείας και στο Υπουργείο Καλών Τεχνών) ανήκουν τώρα στο Υπουργείο Επιστημών, Καινοτομίας και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Ministry of Science, Innovation and Higher Education), βλ. <http://en.fivu.dk/>. Αυτό ανακοινώθηκε στις

3 Οκτωβρίου 2011. Αναμένονται επίσης και άλλες σημαντικές αλλαγές στο εγγύς μέλλον.

Ιστοσελίδες με πληροφοριακό υλικό

1. Ciriuss' website
2. Danish Agency for International Education <http://en.iu.dk/>
3. <http://viewer.zmags.com>
4. <http://Viauc.dk>
5. www.vbipark.dk
6. <http://www.euroeducation.net/prof/denmarco.htm>

Πληροφορίες - Επικοινωνία

- **Ανδρέας Βλησιδης, M.Sc., Phd**
Επικ. Καθηγητής Τμήματος Εφαρμοσμένων Πληροφορικής και Πολυμέσων, e-mail: anvli@staff.teicrete.gr
- **Dr. Eng. Konstantin Lassithiotakis,**
Vice Rector e-mail: kl@viauc.dk
- **Γιάννης Καλιακάτσος, M.Sc., Phd**
Καθηγητής Τμήματος Ηλεκτρονικής e-mail: giankal@staff.teicrete.gr